

Başvuru Numarası : 2024/2163
Toplantı Tarihi/Sayısı : 08.04.2025/57
Karar Numarası : 2025/228
Başvuran : M.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken toplam sürenin 1/10'una kadar daha erken bir sürede açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin gerekli 80 puana ulaşmadığı gerekçesiyle reddedildiği, gelişim eşik puanının usule aykırı şekilde belirlendiği, ceza infaz kurumunda bulunduğu sürede akademik çalışmalarını devam ettiremediği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; 20/3/2020 tarihinden beri Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda barındırıldığını, yaklaşık 55 aylık infaz süresi boyunca ceza infaz kurumu kurallarına tam uyum sağladığını, herhangi bir disiplin cezası almadığını, ceza infaz kurumu personeli ile diğer hükümlülere karşı saygılı bir tutum sergilediğini, bu süreçte çeşitli sınav ve eğitim programlarına katıldığını, akademik başarılar elde ettiğini, iyi halli olduğunu, daha önce yetkili makamlardan 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi*" başlıklı 89'uncu maddesi ile "*Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı*" başlıklı 105/A maddesi kapsamında "*1/10 erken iyileşme hakkı*" tanınarak denetimli serbestlik uygulamasıyla tahliye edilmesi yönünde talepte bulunduğunu, ancak erken iyileşme için gerekli eşik puan olan 80 puana ulaşamadığı gerekçesiyle talebinin reddedildiğini, akademik başarıları ve infaz sürecindeki başarıları dikkate alınarak kendisine en az 80 puan verilmesini ve bu doğrultuda "*1/10 erken iyileşme hakkı*"ndan yararlandırılmayı talep ettiğini, buna karşılık İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirilmesi gereken talebinin usule aykırı şekilde İnfaz Kurumu 2'nci Müdürü tarafından yalnızca evrak üzerinden incelenerek karara bağlandığını, bunun ise hukuka aykırı olduğunu, ayrıca ceza infaz kurumunda bulunduğu süre zarfında uluslararası akademik yayınlarını, makale ve kitap çalışmalarını tamamlamadığını, akademik kariyerine devam edemediğini ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesindeki eğitimine ara vermek zorunda kaldığını, bu durumun hem kendisi hem de ülkenin akademik itibarı açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu iddiasına ve mağduriyetinin giderilmesi için eşik puanı hesaplamasının yeniden yapılması talebine ilişkindir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...) "

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...) "

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

"(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir. (...) "

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın

bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurum’un görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru, başvuranın 20/3/2020 tarihinden beri Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda bulunduğu, bu süre zarfında iyi halli olduğu, kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken toplam sürenin 1/10’una kadar daha erken bir sürede açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkı tanınması talebinin 80 puana sahip olmaması nedeniyle reddedildiği, gelişim puanının usule aykırı bir şekilde İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirilmeden yalnızca evrak üzerinden Kurum 2’nci Müdürü tarafından değerlendirildiği, akademik başarıları ve infaz sürecindeki başarıları dikkate alınarak gelişim puanının yeniden belirlenmesi gerektiği ve ceza infaz kurumunda bulunduğu için akademik kariyerinin sekteye uğradığı iddiası ile gelişim puanının yeniden hesaplanması talebine ilişkindir.

14. 5275 sayılı Kanun’un “Açık ceza infaz kurumları” başlıklı 14’üncü maddesi, “(...) (3) *Hükümlülerin kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına 89’uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. (4) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına ilişkin idare ve gözlem kurulu kararları, infaz hâkiminin onayından sonra uygulanır. (...) (6) Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri sürelerle, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.*” hükmünü haizdir.

15. 5275 sayılı Kanun’un “Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi” başlıklı 89’uncu maddesinin üçüncü fıkrası, “*Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlar hakkında yapılacak açık ceza infaz kurumuna*

ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin değerlendirmelerde idare ve gözlem kuruluna Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği bir Cumhuriyet savcısı başkanlık eder.” hükmünü haizdir. Yapılan inceleme neticesinde başvuranın işlediği suçun “silahlı terör örgütüne olma” şeklinde olduğu anlaşılmaktadır.

16. 2/9/2012 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği’nin “*Kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak hükümlüler*” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; “*Hükümlülerden; a) Toplam cezaları on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve yukarı olanlar ise onda birini kurumlarda infaz edip, iyi hâlli olan ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalanlar, ... açık kurumlara ayrılabilir.*” Mezkûr Yönetmelik’in “*Kapalı kurumdan açık kuruma ayırma kararı*” başlıklı 10’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre ise; “*Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin talepleri üzerine, koşulları taşıdıklarının anlaşılması hâlinde kurum idare ve gözlem kurulu tarafından açık kurumlara ayrılmalarına karar verilir. Hükümlünün koşulları taşımadığının anlaşılması halinde ise talebin reddine dair verilen gerekçeli karar ilgiliye tebliğ edilir.*”

17. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “*Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları*” başlıklı 16’ncı maddesinin birinci fıkrasında, “*Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.*” denilmiş ve mahpusların iyi halli olup olmadığının belirlenmesi hususunda İdare ve Gözlem Kuruluna takdir yetkisi tanınmıştır.

18. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “*Gelişim puanlaması*” başlıklı 32’nci maddesi ise, “*(6) Ceza infaz kurumundan ayrılmaya ilişkin iyi hâl değerlendirmesinin yapılacağı son idare ve gözlem kurulu toplantısı öncesinde, o güne kadar alınan dönem puanları toplamının, toplam değerlendirme dönemi sayısına bölümü ile hükümlünün gelişim puanı belirlenir. (7) Gelişim puanı; a) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılma aşamasında yapılan iyi hâl değerlendirmesinde, b) Açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün denetimli serbestliğe ayrılma aşamasında yapılan iyi hâl değerlendirmesinde, c) Kapalı ya da açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün denetimli serbestliğe ayrılmaksızın koşullu salıverilmesi amacıyla yapılan iyi hâl değerlendirmesinde, iyi hâl kriteri olarak esas alınır. (...) (9) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ve gelişim puanı Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanı aşan ve erken iyileşme gösterdiği kanaatine varılan iyi halli hükümlü hakkında idare ve gözlem kurulu tarafından, kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken toplam sürenin onda birine kadar daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma kararı verilebilir. Erken iyileşmeye bağlı olarak, erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma ile ilgili esas ve usuller Genel Müdürlükçe gösterilir.*” hükmünü haiz olup başvuranın iddia ve talebinin gelişim puanının yeniden değerlendirilmesi yönünde olduğu anlaşılmıştır. Buna göre, erken iyileşmeye bağlı olarak kapalı ceza infaz kurumunda kalınması gereken toplam sürenin 1/10’una kadar daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma kararı verilebilmesi için Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen eşik puanın geçilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte söz konusu eşik puanı; iyi hâl değerlendirmesinin yapılacağı son idare ve gözlem kurulu toplantısı öncesinde o güne kadar alınan dönem puanları toplamının, toplam değerlendirme dönemi sayısına bölümü ile belirlenmektedir.

19. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Kararlara karşı başvuru" başlıklı 39'uncu maddesi, "(1) İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6'ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir." hükmünü haizdir.

20. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4'üncü maddesinde; hükümlülerin cezalarının infazı, açık cezaevlerine ayrılmaları ve tahliyelerine ilişkin şikâyetleri inceleyip karara bağlamanın infaz hâkimliğinin görevi olduğu, 6'ncı maddesinde ise infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından tebliğden itibaren iki hafta içinde infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlenmiştir.

21. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

22. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

